

Posudek diplomové práce

Diplomová práce: Podoba a dilemata pákistánské imigrace ve Velké Británii
Jméno autorky: Irma Krylová
Obor: Dějiny a kultura islámských zemí
Vedoucí práce: Prof. PhDr. Luboš Kropáček, CSc
Oponent: Doc. PhDr. Jan Marek, CSc

Předmětem této politicko-sociologické práce je zkoumat proces integrace přistěhovalců z Pákistánu do Velké Británie a hodnotit předpoklady pro začleňování této imigrační komunity do většinové britské společnosti. Autorka správně vystihuje podstatu problému a svůj hlavní výzkumný problém vytyčuje několika základními otázkami: Jak nové generace britských Pákistánců chápou samy sebe, do jaké míry islám ovlivňuje jejich život ve srovnání s první generací přistěhovalců, proč se tato komunita radikalizuje, zda práva a příležitosti nabízené vládou nevyvolávají spíše nespokojenost, apod. Nalézání odpovědí na tyto otázky představuje základní cíl této studie, uskutečňované v prostředí města Birminghamu, v němž muslimové (z toho tři čtvrtiny Pákistánců) tvoří celou desetinu obyvatel.

Pro napsání této diplomové práce měla autorka dobré předpoklady jak rodinným původem, tak tím, že vystudovala i politologii. Při svém zkoumání správně vychází z faktorů, které integraci muslimů do většinové západní společnosti ovlivňují, a to jak zvenčí (např. právní úprava pobytu, dosažené vzdělání, vykonávané zaměstnání i způsob referování o imigrantech ve sdělovacích prostředcích), tak zevnitř (způsob, jak mladá generace chápe rodinné tradice i zděděnou náboženskou víru, ochota podle jejích ustanovení žít).

Ocenění zde zaslouží skutečnost, že autorka si je velmi dobře vědoma okolnosti, že islám je pro muslima mnohem víc než jen pouhá náboženská víra, jejíž příkazy by se měly ve větší či menší míře plnit, ale že je to neopominutelný návod k lidskému životu na tomto světě. A protože tento návod prostupuje a řídí celou bytost muslima, pákistánský imigrant od něho nemůže tak snadno upustit, a jeho islámský způsob života tak chťe nechťe neustále naráží na životní zvyklosti západní společnosti. To si autorka jasně uvědomuje a vychází z toho, že islámské povědomí muslimů vyvolává nekonečné střety s okolím, a že tyto střety pak výrazně utvářejí kolísavé postavení přistěhovalcké komunity, od níž většinová společnost naopak žádá, aby se jasně vyjádřila, na čí straně stojí.

Je chvályhodné, že autorka odmítá černobílé vidění situace a připouští, že integrace Pákistánců se ve Velké Británii příliš nedaří, a přistěhovalí Pákistánci se dnes spíše považují za odlišné, nepřizpůsobivé, ba nebezpečné živly, ale přesto nepochybuje o tom, že jejich integrace je v zásadě možná. Dokazuje však, že nemůže probíhat jednoznačně, a že při odstraňování nesnášenlivosti mnoho záleží na vzájemném poznávání odlišných kultur.

Práce je dobře rozvržena a vyváženě strukturována a svědčí o tom, že autorka je do této problematiky velmi dobře zasvěcena. Po krátkém úvodu, který mimo jiné odůvodňuje užití zvolené terminologie, autorka shrnuje základní statistické údaje, z nichž vychází. Pro vysvětlení zvolené metodiky je významná kapitola druhá (13 str.), shrnující různé dosavadní teorie o integraci muslimů do západní společnosti, a popisující pět modelů integrace podle indického sociologa B. Parrékha (na s. 23 je uváděn jako Parekh).

Krátká kapitolka třetí (5 str.) rozebírá britskou imigrační politiku po 2. světové válce. Zde by bylo možná účelné zmínit se i o období před vznikem Pákistánu, kdy v Británii byl po skončení války nedostatek mužů a kdy průmyslové závody samy prováděly nábor pracovních sil z tehdejší Britské Indie (kromě závodů v Bradfordu a Birminghamu zejména automobilka v Lutonu, který se později stal téměř pákistánským městem), a zahájily tak poválečnou éru imigrace.

Hlavní část práce (58 str.) sleduje jednotlivé okruhy integrace jihoasijských muslimů do britské společnosti. Věnuje pozornost nejen vzdělávání a zaměstnávání muslimů, ale také jejich zapojování do veřejného a politického života. Přináší důležité informace, které se jinde těžko hledají, jako jsou údaje o muslimských organizacích ve Velké Británii, o jejich vůdcích, mešitách a

imámech. Vhodně je doplňuje krátká subkapitola o teologických školách vzniklých zejména v severní Indii. I když to není vlastním tématem práce, bylo by dobře tyto zprávy o působení členů těchto islámských učilišť poněkud upřesnit a rozšířit.

Bylo by např. možno dodat, že počátky indicko-islámské školy myšlení, kterou autorka nazývá Barélví, nejsou spjaty jen s osobností maulány Ahmada Rezy Chána Barélvího (1856-1921), ale sahají dále do minulosti. Tento reformátor islámu a zakladatel islámské akademie (*dár al-'ulúm*) v Ráj Baréli v lecčem navazoval na myšlenky svého předchůdce a jmenovce Sajjida Ahmada Barélvího (1786-1831), organizátora džihádu proti sikhům.

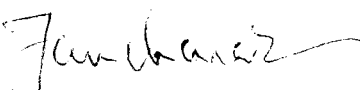
Za nejvýznamnější a nejvíce přínosnou část práce považuji kapitoly 5-7 (29 str.), které tvoří těžiště autorčina výzkumu. V nich se autorka pokouší odpovědět na otázku, zda je úplná integrace Pákistánců do britské společnosti vůbec možná, a jaké jsou hlavní překážky, které jí stojí v cestě. Na základě vlastního terénního výzkumu zkoumá problém identity mladých Pákistánců, zjišťuje jejich vztah k zemi jejich předků, zkoumá střet obou kulturních světů, v němž se ocitají, a vytyčuje hlavní konfliktní témata.

Práci lze vytknout jen málo věcí. Za poněkud nešťastné považuji nesystematické střídání anglického a českého přepisu orientálních slov. Pro odbornou sociologickou práci toho druhu stačí uvádět orientální jména a výrazy v takové podobě, v jaké se vyskytují v anglické odborné literatuře. Ale jestliže se autorka rozhodla u některých z nich použít český přepis, měla by tak důsledně činit všude. Místo toho vládne v transkripci zmatek, náhodně zvolený český a anglický přepis stojí vedle sebe (Džinnáh - Jilani, Gudžarátci - Gujrat, Džamá'at-e tablígh - Jamiat ul-Muslimin, džulús - Darul Uloom atd.), jinde se mísí oba dohromady (walí, šerwání, salvar kamíz apod.) Podobně je tomu v zeměpisném názvosloví; některé geografické názvy uvádí autorka v zčeštěné podobě (Paňžáb), jiné v anglickém znění (Surut - Súrat, Baruch - Bharóc, Kutch - Kačch, Jhelum - Džihlam atd.) Do českého textu nezapadají ani anglická sousloví typu *halal* jídlo, *kebab* obchody, *hawala* organizace atd.

Tyto drobné připomínky však nijak nesnižují všeobecně dobrou úroveň práce.

Zároveň je nutno konstatovat, že podle mého názoru jde o práci vynikající, která splňuje všechny požadavky na diplomové práce kladené. Proto ji hodnotím stupněm - **v ý b o r n ě** - a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 31. srpna 2008.

Doc. PhDr. Jan Marek, CSc